

Opfølgning på markedsdialog om udbudsbetingelser for teknologineutralt udbud 2018

Kontor/afdeling
Center for Energiressourcer

Dato
Marts 2018

J nr. 2017-1188

Energistyrelsen har sendt et udkast til udbudsbetingelser for det teknologineutrale udbud 2018 i markedsdialog i perioden 20. december 2017 til 29. januar 2018.

Energistyrelsen har kommenteret på hovedpunkterne i de indkomne svar på baggrund af udkast til udbudsbetingelser offentliggjort på styrelsens hjemmeside den 20. december 2018.

1. Åben dør-havvindmøller (generelt punkt 5.1)

1.1 Repowering

HOFOR

I afsnit 5.1 afgrænses, hvilke åben-dør-havvindmølleprojekter som kan deltage i udbuddet. Omfatter denne afgrænsning eksisterende åben-dør-havvindmølleprojekter, hvor der er opnået tilladelse til at nedtage de gamle møller og erstatte med nye (såkaldt "repowering")?

Energistyrelsens kommentarer

Energistyrelsen er ved at afklare om repowering-projekter kan deltage i det teknologineutrale udbud.

1.2 Arealreservationer

Vindmølleindustrien

De reserverede arealer, der blev til overs fra det kystnære udbud, burde frigives til brug for åben-dør havvindmølleprojekter.

Energistyrelsen

Amaliegade 44
1256 København K

T: +45 3392 6700
E: ens@ens.dk

www.ens.dk

Energistyrelsens kommentarer

Energi, forsynings- og klimaministeren besluttede i december 2016 at opretholde arealreservationerne på de kystnære områder. Arealreservationerne betyder, at der ikke kan indsendes åben-dør-ansøgninger til placeringerne. Der er ikke truffet politisk beslutning om, at de reserverede arealer skal frigives i forbindelse med de teknologineutrale udbud.

Link til pressemeddelelse om arealreservation:

<http://presse.ens.dk/news/arealreservation-paa-de-kystnaere-omraader-opretholdes-208603>

1.3 Fremdriftskrav

Vindmølleindustrien

I forbindelse med overgangen til udbud bør fremdriftskravene for åben-dør havvindmølleprojekter revideres, således at der dels fremgår tydelige maksimale sagsbehandlingstider for Energistyrelsens sagsbehandling og dels sikres større gennemsigtighed ift. hvilke oplysninger Energistyrelsen kan bede om og hvornår i sagsforløbet de kan bede om dem. Dette skal sikre, at langsommelig sagsbehandling ikke er årsag til at projektudvikler misser muligheden for at deltage i udbuddet.

Energistyrelsens kommentarer

Fremdriftskravene blev iværksat, da nogle af projekterne havde været længe undervejs. Hensigten var at minimere langvarige arealreservationer og usikkerhed om projekterne ved at skærpe sagsbehandlingen på nogle punkter. Disse krav er forpligtende for begge parter, som betyder, at sagsbehandlingen hos Energistyrelsen også skal sikre fremdrift i projekterne. Energistyrelsen har især fokus på løbende dialog med projektudviklerne ud fra tidsplaner for projektet. Samtidig sikrer vi vejledning i, hvordan de bedst muligt kan opfylde krav i ansøgningsprocessen.

Der er ikke pt. planlagt revidering af de eksisterende fremdriftskrav i forbindelse med afholdelse af de teknologineutrale udbud.

2. Kommunal indsigelsesret (generelt punkt 5.1)

2.1 Kravet om støtteerklæring

Vindmølleindustrien

For at sikre mere lige vilkår anbefales det, at solcelleprojekter ligesom åben-dør havvindprojekter skal indhente udfyldt skabelon fra kommunalbestyrelsen om, at de er positive stemt overfor et givent projekt.

Energistyrelsens kommentarer

Kravet, om at åben dør-havvindmølleprojekter skal indhente støtteerklæring fra kommunalbestyrelsen, er en udmøntning af stemmeaftalen af 26. september 2017. Kravet er indsat, fordi visse åben-dør havvindmøller ikke er omfattet af de gældende regler om kommunal indsigelsesret. Indsigelsesretten på havet er relevant, fordi kommunen ikke er myndighed for projekter på havet, som kan påvirke borgere i kommunen. Kommunerne er myndighed for solcelleanlæg og vindmøller på land, hvorfor det ikke er relevant med en yderligere indsigelsesret.

2.2 Afstandskrav til kommunernes kyststrækning

Vindmølleindustrien

For åben-dør havvindmøller går grænsen for kommunal indsigelsesret ved 8 km fra kommunens kyststrækning. Det bør præciseres hvor de 8 km regnes fra. Det anbefales, at eventuelle helt eller delvist ubeboede øer ikke tæller med i de 8 km.

HOFOR

I afsnit 5.1. fremgår det, at Åben-dør-havvindmøller som ligger inden for 8 km. afstand til kommunens kyststrækning, og som deltager i udbuddet er underlagt kommunal indsigelsesret. Det er uklart, hvorvidt "kommunens kyststrækning" omfatter kyststrækningen på helt eller delvist ubeboede øer. HOFOR mener ikke, at kyststrækningen på helt eller delvist ubeboede øer bør være omfattet, da afstandskravet må antages at være begrundet i en kommunal bekymring om negativ visuel påvirkning af kommunens bolig- og sommerhusområder.

Energistyrelsens kommentarer

Efter de gældende regler om kommunal indsigelsesret, er det op til den enkelte kommune at definere kommunernes kyststrækning, herunder om kyststrækningen omfatter helt eller delvist ubeboede øer eller ej. Det er Energistyrelsens opfattelse, at det samme bør gøre sig gældende for havvindmølleprojekter, der er underlagt kommunal indsigelsesret i medfør af det teknologineutrale udbud.

3. Nettilslutning (generelt punkt 5.1)

3.1 Påbegyndelse af støtteperioden

Rambøll

It could be beneficial with a firmer definition of when the 20 years period start.

The Danish Energy Agency's comments

The Danish Energy Agency will clarify when the 20 years period start in the tender conditions.

3.2 Definition af nettilslutningstidspunktet

European Energy

Tidspunktet for nettilslutning defineres i punkt 5.1 som det tidspunkt, hvor netvirksomhederne første gang har registreret leveringen af elektricitet i stamdataregistret.

Det foreslås præciseret, at tidspunktet for nettilslutning, defineres i overensstemmelse med VE-lovens § 5 nr. 4 (lovbekendtgørelse nr. 1288 af 27/10/2016) som det tidspunkt, hvor anlægget første gang leverer elektricitet til det kollektive elforsyningsnet, idet dette tidspunkt efterfølgende kan dokumenteres i stamdataregistret, jf. bekendtgørelse nr. 1729/2017.

Energistyrelsens kommentarer

Energistyrelsen vil revidere udbudsbetingelserne med henblik på at gøre definitionen af nettilslutningstidspunktet mere præcis.

4. Pristillæg (punkt 5.2 fast pristillæg og støtteperiode)

4.1 Type af pristillæg

Landbrug og fødevarer

Pristillægget i udbudsbetingelserne er en principændring i forhold til nugældende afregning af pristillæg. Landbrug og fødevarer mener, at det alt andet lige betyder, at der påføres yderlig risiko til anlægsejer, da pristillægget udbetales i en fast 20 år periode, og at det vil påføre anlægsejer et tab af pristillæg eller en øget præmie udgift til forsikring af driftstab.

Det er vigtigt at udbudsbetingelserne ikke forfordeler mindre aktører og mindre projekter, i forhold til de store tilbudsgivere. Dette kunne være sikret fra start i selve stemmeaftalen af 26. september 2017. Det er vigtigt at tilføje dette til udbudsbetingelserne. I forhold til udbetaling af pristillæg er der sket en ændring fra det nuværende princip, hvor anlægsejeren har en budgetsikkerhed for pristillægget samlede størrelse. I udkastet til betingelserne er denne sikkerhed fjernet, da der både ved forsinkelser eller negative afregninger bliver "tabt" pristillæg og der med større økonomisk risiko for anlægsejeren.

Energistyrelsens kommentarer

Typen af pristillæg i det teknologineutrale udbud er fastsat i medfør af stemmeaftale af 26. september 2017 om ny støttemodel.

5. Godkendt plangrundlag (punkt 5.3 fremskredne projekter (late bidding))

5.1 Samme dokumentationskrav for sol og landvind

European Energy

Der er lagt op til, at tilbudsgiver er ansvarlig for at indhente samtlige "relevante tilladelser, godkendelser og evt. dispensationer til etablering". Det er derudover specificeret, hvilke dokumenter tilbudsgiverne skal sende til Energistyrelsen sammen med tilbuddet.

Dokumentationskravene for vindmølle- og solcelleanlæg bør være ens, idet dispensationer og landzonetilladelser også kan være påkrævet for at etablere et vindmølleprojekt. I udkastet til udbudsbetingelserne skal en vindmølleopstiller ikke medsende landzonetilladelser eller dispensationer sammen med tilbuddet.

Det bør præciseres, at de tilladelser, der skal indleveres sammen med tilbuddet, kun omhandler lokalplan, og landzonetilladelser.

Energistyrelsens kommentarer

Energistyrelsen harmoniserer dokumentationskravene for landvindmøller og solcelleanlæg i det omfang, det er muligt.

Late bidding kravet forventes at blive defineret således, at der sammen med tilbuddet for landvindmøller skal indsendes lokalplansgodkendelse, inkl. VVM-godkendelse eller VVM-afgørelse om ej VVM pligt, eller landzonetilladelse samt dispensationer fra evt. eksisterende lokalplansgodkendelse og landzonetilladelse.

Vindmølleforeningen

Foreningen finder det positivt, at spørgsmålet omkring, hvornår et landvindmølleprojekt har mulighed for at deltage i udbuddet, er afklaret i udkastet. Dette er afgørende for, hvor mange igangværende projekter, der vil kunne deltage i udbuddet i 2018 og derfor bør dette kriterie endeligt klarlægges hurtigst muligt, og gerne i en separat udmelding fra Energistyrelsen.

Energistyrelsens kommentarer

Energistyrelsen vil offentliggøre et opdateret udkast til udbudsbetingelser på styrelsens hjemmeside som følge af svarene fra markedsdialogen, hvor definitionen af late bidding kravet vil blive præciseret.

Vindmølleforeningen

I forhold til planlægningsmæssige godkendelser bør udbudsbetingelserne sigte mod at sidestille teknologierne, dvs. at der for alle teknologier bør være krav om en godkendt lokalplan eller en erklæring fra kommunalbestyrelsen om, at en lokalplan ikke er nødvendig.

Vindmølleindustrien

Det fremgår, at solcelleprojekter der ikke er underlagt krav om lokalplansgodkendelse, herunder VVM-screening, dispensation og/eller landzonetilladelse skal sende en erklæring fra kommunalbestyrelsen eller tilbudsgiver selv om, at der ikke er krav om godkendelse, dispensation eller anden tilladelse i medfør af planloven og/eller anden relevant lovgivning.

Vindmølleindustrien anbefaler, at der skal indhentes erklæring fra kommunalbestyrelsen, og at det ikke er nok at tilbudsgiver selv udfylder en sådan.

Energistyrelsens kommentarer

Det er ikke muligt at ensarte planlægningsmæssige godkendelser fuldstændigt for sol og vind. Det skyldes, at visse solcelleanlægstyper ikke er omfattet af krav om godkendelse af plangrundlag eller dispensation fra eksisterende plangrundlag efter planloven eller anden relevant lovgivning. Det er kun i det tilfælde, hvor et solcelleanlæg ikke er underlagt regler i planlovgivning mv., at opstiller skal indsende dokumentation i form af en erklæring herom.

En kommune er imidlertid ikke forpligtet til at udstede en sådan erklæring. Det er på denne baggrund, at der i udbudsbetingelserne er givet den fleksibilitet, at hvis en opstiller ikke kan få en kommune til at udstede en erklæring, så kan opstiller selv udstede en erklæring om og indestå for, at et solcelleprojekt ikke er omfattet af reglerne i planloven og/eller anden relevant lovgivning om lokalplansgodkendelse, landzonetilladelse samt evt. dispensationer fra eksisterende lokalplansgodkendelse eller landzonetilladelse.

5.2 VVM i forhold til repoweringprojekter

Landbrug og Fødevarer

Mht. 5.3 gør vi opmærksom på, at der i forbindelse med repower projekter på eksisterende møller kan være tilfælde hvor der ikke er VVM pligt, hvorved der ikke kan fremsendes en VVM godkendelse men kun en afgørelse om ikke VVM pligt. Det bør indgå i udbudsbetingelserne.

Energistyrelsens kommentarer

Energistyrelsen er ved at undersøge i hvilket omfang, repowering projekter kan deltage i det teknologineutrale udbud.

Udbudsbetingelserne forventes under alle omstændigheder at blive tilpasset således, at der skal sendes dokumentation for VVM-godkendelse eller en VVM-afgørelse om, at der ikke er VVM pligt.

5.3 Definition af udtømt klageret

HOFOR

I den politiske aftale af 26. september 2017, Stemmeaftalen, som definerer de overordnede rammer til indholdet i det teknologineutrale udbud, står der, at "Projektudviklerne skal på forhånd indhente de nødvendige godkendelser. Kravet vil være en godkendt lokalplan, hvor klageretten er udtømt." Specifikationen af den udtømte klageret er ikke gengivet i udbudsmaterialet. Skal det forstås således, at klageretten er udtømt når den 4 ugers klageperiode over VVM tilladelsen er udløbet?

Energistyrelsens kommentarer

Efter indgåelse af stemmeaftalen er det politisk blevet besluttet at ændre kravet om udtømt klageret. Det skyldes, at kravet ville indebære, at stort set ingen projekter ville kunne deltage i det teknologineutrale udbud. Det betyder, at tilbudsgiver kan byde ind med et projekt, hvor der er en verserende klagesag, og bærer risikoen herfor.

5.4 Verserende klagesag

Landbrug og Fødevarer

Projekter der ligger påklaget i et eller flere klagenævn har mulighed for at indgive et tilbud om pristillæg på det konkrete projekt, dog med den risiko at fastholdelsesbøden skal indbetales, hvis klageafgørelsen går mod projektet. Tilbudsgiver bør have en mulighed for at kunne trække tilbuddet tilbage i denne situation, da tilbudsgiver i god tro til plangrundlaget har afgivet et tilbud. Yderligere vil det med nuværende sagsbehandlingstider være sandsynligt at nogen af de plangrundlag der er vedtaget og dermed godkendt i 2017 ikke vil være afgjort ved første udbud i efteråret 2018. Dermed skal tilbudsgiver påtage sig yderligere risiko eller afholde sig fra at byde på den planlagte auktion i 2018.

Ift. 5.4.2 betyder det, at en tilbudsgiver kan afgive bud, hvis der er opnået et plangrundlag for et sol/vind projekt, men som efterfølgende er påklaget til et eller flere klagenævn. Hvis en tilbudsgiver vinder et udbud hvorefter klagenævnet underkender plangrundlaget, bør der være mulighed for at tilbagetrække budet uden en indfrielse af fastholdelsesbøden. Vi mener ikke at det er

rimeligt at tilbudsgiver i god tro til et kommunalt plangrundlag kan komme i den situation, at skal betale fastholdelsesboden.

Energistyrelsens kommentarer

Vindende tilbudsgiver må bære risikoen for at deltage i det teknologineutrale udbud med et projekt, hvor der er en klagesag, der ikke er afsluttet.

6. Nettilslutningsfrist på 2 år og 4 år (punkt 5.4.1 forpligtelse til etablering og nettilslutning)

6.1 Forskel i nettilslutningsfrist for land og hav

Landbrug og Fødevarer

Ift. 5.4.1 fremgår det, at en tilbudsgiver skal inden for 4 år fra underskrivelse af kontrakten have nettilsluttet åben dør havvindmøller, der er omfattet af kontrakten, jf. dog punkt 5.4.2 nedenfor om fristforlængelse for nettilslutning. Der er en forfordeling landvind- og solprojekter i forhold til åben dør-havvindmøller i og med, at der opnås 2 år yderligere inden der er etableringspligt. Dermed får de 2 år yderligere til installation, hvor der alt andet lige må forventes at være omkostningsreduktion i vindmølleindustrien, som giver en konkurrencefordel i selve udbuddet om pristillæg.

Energistyrelsens kommentarer

Forskellen i nettilslutningsfristerne er besluttet i stemmeaftalen af 26. september 2017. Baggrunden for forskellen er, at det er urealistisk for vindmøller på havet at nå nettilslutning inden for 2 år fra indgåelse af kontrakt. Det skyldes, at havprojekter skal bruge længere tid på proces fra kontraktindgåelse til fuld etablering end landprojekter.

7. Ikke nettilslutning inden frist pga. Energistyrelsens forhold (punkt 5.4.2 (1) fristforlængelse for nettilslutning)

7.1 Energistyrelsens forhold bør præciseres

Vindmølleindustrien

Det bør præciseres, hvornår der kan gives fristforlængelse, hvis det skyldes Energistyrelsens forhold.

Energistyrelsens kommentarer

Der står i punkt 5.4.2 (1), at

En vindende tilbudsgiver har ret til forlængelse af fristen for tilslutning af anlæg omfattet af kontrakten ved forsinkelse, der er en følge af en eller flere af følgende omstændigheder:

1. Energistyrelsens forhold.

En fristforlængelse i medfør af bestemmelsen vil bero på en konkret vurdering, hvilket er baggrunden for, at begrebet Energistyrelsens forhold ikke er defineret/eksemplificeret nærmere. Bestemmelsen kan eksempelvis finde anvendelse for åben dørhavvindmøller, hvor Energistyrelsen er tilladelsesmyndighed.

8. Force majeure (punkt 5.4.2 (3) fristforlængelse for nettilslutning)

8.1 Vejrforhold

Rambøll

Precipitation, low temperatures, strong winds or other weather conditions preventing or delaying work, where such weather conditions occur to a significantly greater extent than usual for the season and area in question.

What is the definition of "significant greater"?

The Danish Energy Agency's comments

It follows from clause 5.4.2 (3) that

Precipitation, low temperatures, strong winds or other weather conditions preventing or delaying work, where such weather conditions occur to a significantly greater extent than usual for the season and area in question.

An extension of the time limit for grid connection pursuant to clause 5.4.2 (3) will depend on a concrete assessment which is why the term has not been defined further.

9. Ikke opnåelse af tilladelse mv. inden nettilslutningsfrist (punkt 5.4.2 (5) fristforlængelse for nettilslutning)

9.1 Præcisering af begreberne tilladelser og myndighed

European Energy

Punkt 5.4.2 nr. 5 bør præciseres, at bestemmelsen kun omfatter tilladelser, der ikke skal foreligge ved afgivelse af tilbuddet.

Det fremgår af punkt 5, at der kan opnås fristforlængelse hvis opnåelse af tilladelser ikke opnås på trods af at der er ansøgt om tilladelse eller godkendelse mere end 1 år før forpligtelsen til etablering og nettilslutning indtræder.

Vindmølleindustrien anbefaler, at det præciseres og/eller eksemplificeres hvilke tilladelser og godkendelser der tænkes på med punktet.

HOFOR

Det fremgår af punkt 5, at der kan opnås fristforlængelse hvis opnåelse af tilladelser ikke opnås på trods af at der er ansøgt om tilladelse eller godkendelse mere end 1 år før forpligtelsen til etablering og nettilslutning indtræder. Vindmølleindustrien anbefaler, at det præciseres og/eller eksemplificeres hvilke tilladelser og godkendelser der tænkes på med punktet.

Vindmølleforeningen

Det bør fremgå klart af de endelige udbudsbetingelser, at bestemmelserne i afsnit 5.4.2 stk. 5, at de i afsnittet nævnte myndigheder ikke inkluderer netselskaber.

Energistyrelsens kommentarer

Der står i punkt 5.4.2 (5), at

Hvis vindende tilbudsgiver ikke opnår de nødvendige tilladelser, dispensationer og godkendelser fra myndigheder på trods af, at vindende tilbudsgiver har ansøgt om tilladelse eller godkendelser hos de relevante myndigheder mere end 1 år før forpligtelsen

til etablering og nettilslutning indtræder, jf. punkt 5.4.1 ovenfor.

Energistyrelsen vil revidere udbudsbetingelserne med henblik på at gøre det mere klart, at bestemmelsen kun omfatter tilladelser og godkendelser, som ikke er omfattet af kravet om late bidding.

En fristforlængelse i medfør af bestemmelsen vil bero på en konkret vurdering, hvilket er baggrunden for, at bestemmelsen er formuleret bredt.

10. Klager mv. med opsættende virkning (punkt 5.4.2 (6) fristforlængelse for nettilslutning)

10.1 Opsættende virkning fra andre klagenævn end Planklagenævnet og Miljø- og Fødevarerklagenævnet

European Energy

Ud over de tilladelser anført i udkastets punkt 5.4.2 (6) kan en tilbudsgiver også blive mødt med klager over landzonetilladelser, dispensationer for kystbeskyttelseslinjen, skovbyggelinjen mv.

Det bør derfor præciseres, at også klager over andre end de i punkt 5.4.2 nr. 6 udtrykkeligt anførte tilladelser medfører ret til tidsfristforlængelse, hvis klagerne tillægges opsættende virkning. Derudover bør det yderligere anføres, at der også kan opnås tidsfristforlængelse, hvis der anlægges sag vedrørende tilladelserne ved de almindelige domstole, såfremt retssagen tillægges opsættende virkning.

Vindmølleindustrien

Behandling af klagesager tager ofte mere end et år, hvilket betyder, at den reelle etableringsperiode bliver væsentlig kortere end de hhv. 2/4 år. Vindmølleindustrien anbefaler derfor, at punkt 6 generaliseres, således at det gøres gældende for alle klager.

Wind Estate

Uagtet om en klage har opsættende virkning eller ej vil det være forbundet med stor risiko at bygge vindmølleprojektet, da en klager i begge tilfælde kan få medhold for sin klage, hvorved byggeriet kan blive stoppet, indtil den indklagede procedurefejl eventuelt er blevet korrigeret. I tilfælde af en klager får medhold for sin klage, og

byggeriet stoppes, kan det medføre, at bygherre skal betale fastholdelsesbod, hvis vindmølleprojektet som følge heraf ikke bliver nettilsluttet rettidigt indenfor 2 år eller maksimalt 3 år ved tidsfristforlængelse, uagtet den indklagede procedurefejl undervejs bliver korrigeret med mulighed for at nettilslutte vindmøllerne på et senere tidspunkt efter tidsfristen

Ovennævnte problemstilling kan medføre uhensigtsmæssige risici for bygherre, hvilket ikke nødvendigvis er hensigten med udbudsbetingelserne.

Energistyrelsens kommentarer

Der står i punkt 5.4.2 (6), at

Beslutning om opsættende virkning truffet af et klagenævn i forbindelse med en klage vedrørende en godkendt lokalplan, VVM-godkendelse, etableringstilladelse eller byggetilladelse.

Energistyrelsen vil gerne præcisere, at bestemmelsen omfatter beslutning om opsættende virkning uanset hvilket klagenævn, der træffer den, og vil også gerne udvide bestemmelsen til at omfatte beslutning om opsættende virkning truffet af en domstol.

Det er dog tilbudsgiver, der bærer risikoen ved at deltage i udbuddet med et projekt, hvor der er eller kommer en klagesag, der ikke kan afsluttes inden nettilslutningsfristerne, inkl. eventuelle forlængelser af nettilslutningsfristerne.

10.2 Nettilslutningsfrist på 3 år for landprojekter og 5 år for havprojekter

Vindmølleindustrien

Vindmølleindustrien finder det ikke rimeligt, at tilbudsgiver risikerer at miste en del af det vundne tilskud, såfremt forsinkelsen skyldes forhold som tilbudsgiver ikke har kontrol over. Vindmølleindustrien anser det derfor for nødvendigt, at der kan gives fristforlængelse ud over de hhv. 3 og 5 år, hvis

- det relevante museum eller Kulturarvsstyrelsen beslutter, at der skal foretages omfattende arkæologiske undersøgelser over hvilke, tilbudsgiver ingen kontrol har.
- netvirksomheden eller transmissionsvirksomheden er skyld i forsinkelsen.

Energistyrelsens kommentarer

Energistyrelsen vil revidere udbudsbetingelserne, således at der er mulighed for at opnå fristforlængelse fra nettilslutningsfristerne, hvis vindende tilbudsgiver må standse projektet på grund af arkæologiske undersøgelser i medfør af relevant lovgivning.

Det er allerede muligt at opnå fristforlængelse fra nettilslutningsfristerne, hvis net- eller transmissionsvirksomheden ikke er klar til at tilslutte anlæggene til det kollektive elforsyningsnet med sin fulde effekt inden for fristerne.

Det bemærkes, at nettilslutningsfristerne på 3 og 5 år er indsat i udbudsbetingelserne med henblik på at få vindende tilbudsgiver til at fremskynde processen med etablering af projekterne. Det er Energistyrelsens vurdering at fristerne er rimelige i forhold til etablering af land- og havprojekter, og at der derfor ikke kan gives fristforlængelse udover de 3 og 5 år.

11. Fristforlængelse skyldes net- eller transmissionsvirksomheden (punkt 5.4.2 (7-9) fristforlængelse for nettilslutning)

11.1 Forhold, der ikke skyldes net- eller transmissionsvirksomhed

HOFOR

I afsnit 5.4.2, under pkt. 7-9 fremgår det, at tilbudsgiver kan opnå fristforlængelse såfremt net- eller transmissionsvirksomheden ikke er klar til at tilslutte VE-anlægget inden fristen for nettilslutning. Årsagen til forsinket nettilslutning kan dog skyldes en række andre forhold, som hverken kan henføres til tilbudsgiveren eller net- eller transmissionsvirksomheden, f.eks. langstrakte arkæologiske undersøgelser, langstrakte forhandlinger om nettilslutning med lodsejere eller langstrakt behandling af klager. Bestemmelserne om fristforlængelse bør følgende omfatte disse og lignende forhold.

Energistyrelsens kommentarer

Energistyrelsen vil revidere udbudsbetingelserne med henblik på at give mulighed for fristforlængelse, hvis arbejdet på projektet må standses på grund af arkæologiske undersøgelser i medfør af

relevant lovgivning. Det er Energistyrelsens opfattelse, at vindende tilbudsgiver må bære risikoen for de øvrige forhold.

12. Åben dør-havvindmøller (punkt 5.5.1 fastholdelsesbod)

12.1 Eksakte installerede effekt

HOFOR

I afsnit 5.5.1 fremgår det, at en tilbudsgiver, i forbindelse med beregningen af fastholdelsesboden, i sit bud skal angive vindmølleprojektets installerede effekt i MW. Et havvindmølleprojekts eksakte kapacitetsmæssige størrelse fastlægges normalt efter etableringstilladelsen er modtaget. Når etableringstilladelsen foreligger, gennemføres den endelige geotekniske kampagne. Ud fra resultaterne af de geotekniske undersøgelser udføres detaljeret projektdesign, og leverandørerne kan på den baggrund udføre de sidste opdateringer af deres bud. Herefter færdigforhandles og underskrives alle anlægsprojektaftaler. Det er dermed procesmæssigt ikke muligt at have fastlagt en endelig størrelse af projektet, før op til et års tid efter etableringstilladelsen er modtaget. Såfremt det teknologineutrale udbud afholdes efter, etableringstilladelsen er modtaget, men før anlægsprojektet er endeligt kontraheret, vil det derfor ikke være muligt for tilbudsgiver at oplyse havvindmølleprojektets eksakte installerede effekt.

Udbudsmodellen bør derfor kunne tage højde for, at et havvindmølleprojekt kan ændre størrelse før og efter tildeling af støttekontrakten.

Energistyrelsens kommentarer

Der henvises til Energistyrelsens kommentarer i punkt 18.

12.2 Niveau for fastholdelsesbod

HOFOR

Den anvendte model til beregning af fastholdelsesbod resulterer i en uforholdsmæssig stor bod for åben-dør-havvindmølleprojekter

I afsnit 5.5.1 er der gengivet tre eksempler til beregning af VE-projekters bodstørrelse. Eksemplerne illustrerer en bodsberegning for et relativt stort landvindmølleprojekt på 50 MW, et stort solcelleprojekt på 50 MWp og et relativt lille Åben-dør-havvindmølleprojekt 50 MW. Et Åben-dør-havmølleprojekt, som ikke er større end 50 MW, vil selv med tilskud, være meget svært at gøre rentabelt. Der opnås betydelige omkostningsmæssige

stordriftsfordele ved at opskalere havvindmølleprojekter. Det gælder mht. udviklings-anlægs-, drifts- og nedtagingsomkostninger. Et Åben-dør-havvindmølleprojekt på 150- 200 MW vil derfor udgøre et mere realistisk eksempel at beregne boden ud fra. Ved et projekt på 200 MW kan boden følgende beregnes til $(200 \text{ MW} \times 4450 \text{ FLH} \times 170 \text{ kr./MWh})$ 151 mio.kr. Til sammenligning udgjorde fastholdelsesboden 100 mio. kr. pr. koncession (med mulighed for at bygge op til 200 MW) i statens nylig udbud af 350 MW kystnære møller. Modellen til beregning af bodstørrelse bør følgende tage højde for, at boden ikke bliver uforholdsmæssig høj, eksempelvis ved at nedskalere konstanten på 170 kr./MWh afhængig af projektets størrelse. Risikoen ved at stille krav om en uforholdsmæssig høj bod, at tilbudsgivernes budpris øges unødigt, eller at nogle tilbudsgivere ikke vil have mulighed for at deltage i udbuddet.

HOFOR opfordrer endvidere til, at enhver bod eller hæftelse som anvendes i udbuddet, i så vidt omfang som muligt, afspejler de reelle kapitaliserede risici, som staten søger afdækket.

Vindmølleindustrien

Det fremgår, at fastholdelsesboden fastsættes til 170 kr./MWh. Vindmølleindustrien noterer sig, at det svarer til niveauet for udbuddet af havmølleparken på 600 MW ved Kriegers Flak. Ved udbuddet af de 350 MW kystnære møller blev fastholdelsesboden fastsat til 100 mio. kr. pr. koncession, hvor en koncession kunne være på op til 200 MW. Det svarer til en fastholdelsesbod på omkring 120 kr./MWh. Det lavere niveau ift. Kriegers Flak skyldtes, at det kystnære udbud var målrettet mindre aktører. I det nærværende teknologineutrale udbud kan aktørerne være endnu mindre, hvorfor fastholdelsesboden bør reduceres yderligere ift. det kystnære udbud. De mindre aktører har ikke samme økonomiske muligheder som de store selskaber og kan derfor få svært ved at stille garantier på det foreslåede niveau. Vindmølleindustrien anser det derfor som nødvendigt for at skabe sund konkurrence (ikke skræmme potentielle bydere væk), at fastholdelsesbodens størrelse reduceres væsentligt ift. de foreslåede 170 kr./MWh og anbefaler et niveau på omkring 100 kr./MWh.

Energistyrelsens kommentarer

Niveauet for fastholdelsesboden i udbudsbetingelserne svarer til niveauet ved udbuddene af Kriegers Flak havvindmøllepark på 600 MW og pilotudbuddet for solcelleanlæg op til 2,4 MW. Energistyrelsen finder dette niveau rimeligt for alle teknologier og anlægsstørrelser, der kan deltage i det teknologineutrale udbud.

12.3 Fastsættelse af fuldlasttimer

Vindmølleforeningen

Fastholdelsesboden er foreslået beregnet som 170 DKK pr. forventet MWh pr. år afrundet til nærmeste million med en decimal. Denne bør ikke kunne afrundes til nul, da dette vil kunne give anledning til spekulation i forhold til anlægsstørrelse. Derfor bør bestemmelsen om afrunding tages ud.

Antallet af fuldlasttimer for landvindmøller er i udkastet til udbudsbetingelser foreslået fastsat til 3.400 timer baseret på Energistyrelsens beregning ud fra de 50 % mest producerende landvindmøller. I Energistyrelsens basisfremskrivning fra 2017 er det forventede antal fuldlasttimer for landvindmøller opsat i perioden 2021-2030 oplyst til 3.200 i Vestdanmark og 3.050 i Østdanmark.

Det mest hensigtsmæssige for udbudsbetingelserne vil være, at antallet af fuldlasttimer fastsættes for hvert projekt, der vinder i udbuddet. Antallet af fuldlasttimer for et projekt kunne fastsættes på baggrund af en vurdering fra uafhængig virksomhed, da dette vil give en større sikkerhed for, at de faktisk udvalgte projekter vil kunne holdes indenfor det afsatte budget. Hvis denne metode vælges bør udbudsbetingelserne suppleres med en liste over uafhængige virksomheder, der er godkendte af Energistyrelsen til at vurdere projekterne.

Energistyrelsens kommentarer

Hvis anlægsstørrelsen ændres som følge af, at en byder ønsker at påvirke størrelsen på fastholdelsesboden, vil det også have betydning for den kapacitet, der ydes pristillæg til. Energistyrelsen forventer derfor ikke, at afrunding af fastholdelsesboden til nærmeste million med én decimal påvirker anlægsstørrelsen nævneværdigt. Hvis det er tilfældet, antager Energistyrelsen, at det er en del af byderens samlede cost-benefit analyse omkring det indbudte projekt.

Standardværdier for forventede fuldlasttimer i udbuddet er fastsat for at mindske sandsynligheden for at overskride udbudsbudgettet. Energistyrelsen vurderer, at det udbudsretligt ikke vil være muligt at have en skønsmæssig fastsættelse af fuldlasttimerne i forbindelse med udvælgelse af vinderen.

Rambøll

The Retention penalty can result in a very uneven location of projects in Denmark, as the total hours of sunshine hours is not equal nor is the wind conditions. It could be considered to include site conditions in the calculation of penalty.

The Danish Energy Agency's comments

The calculation of the retention penalty results in the same penalty for the same project size, measured by expected production. It is not the expectation of the Danish Energy Agency, that the location of winning projects will be determined by the calculation of the retention penalty.

12.5 Bortfald af pristillæg og betaling af fastholdelsesbod

Vindmølleindustrien

Det fremgår af udkastet, at retten til pristillæg bortfalder hvis ikke anlæggene er nettilsluttet senest hhv. 2/4 år efter kontraktunderskrivelse (evt. senere hvis fristforlængelse er godkendt).

Spørgsmål: Betyder det, at et anlæg der skal tilsluttes senest 2 år efter kontraktunderskrivelse, men først tilsluttes efter 2½ år både skal betale en fastholdelsesbod og samtidig mister retten fuldstændig til at modtage pristillæg og dermed skal klare sig på markedsvilkår i hele levetiden? Det bør præciseres i teksten hvad der præcist menes, så der ikke er tvivl. Vindmølleindustrien finder det ikke rimeligt hvis der både skal betales fastholdelsesbod og pristillægget bortfalder.

Energistyrelsens kommentar

Det er korrekt, at retten til pristillæg bortfalder, og der skal betales en fastholdelsesbod, hvis et anlæg omfattet af kontrakt om pristillæg nettilsluttes senere end 2 år for landprojekter og 4 år for havprojekter efter underskrivelse af kontrakt om pristillæg. Energistyrelsen vil gerne præcisere det i udbudsbetingelserne.

Vindende tilbudsgiver bærer risikoen for, at det projekt, der vinder en kontrakt om pristillæg, kan nettilsluttes indenfor nettilslutningsfristerne. Fristerne er indsat for at sikre seriøse bud og projektrealisering og skal sikre, at projekterne gennemføres inden for rimelig tid. Fristerne er en udmøntning af stemmeaftale af 26. september 2017 om ny støttemodel.

12.6 Bortfald af bod, hvis projekt trækker ud i årevis

Vindmølleindustrien

Hvis der opstår en situation hvor anlægsejer må droppe et projekt fordi det trækker ud i årevis (eksempelvis som følge af nettilslutning trækker ud eller hvis der findes arkæologiske fund) finder Vindmølleindustrien det ikke rimeligt, at anlægsejer skal betale fastholdelsesbod.

Energistyrelsens kommentar

Fastholdelsesboden skal sikre projektrealisering og er blandt andet møntet på tilfælde som nævnt ovenfor. Energistyrelsen mener derfor, at der netop skal betales en fastholdelsesbod i sådanne tilfælde.

13. Type af garanti (punkt 5.5.3 anfordringsgaranti)

13.1 Moderselskabsgaranti i stedet for bankgaranti

HOFOR

I afsnit 5.5.3. fremgår det, at tilbudsgiver skal stille en anfordringsgaranti fra en finansiel institution inden underskrivelse af kontrakt om pristillæg. Ved tidligere statsudbud af havvindmølleparker har det været muligt at stille moderselskabsgaranti i stedet for bankgaranti. Dette bør også være muligt i det teknologineutrale udbud.

Energistyrelsens kommentarer

Der er ikke nogen præ-kvalifikationsproces i udbudsprocessen for det teknologineutrale udbud, hvor et projekts finansielle kapacitet vurderes. Det skyldes, at det teknologineutrale udbud ikke er omfattet af EU's koncessionsdirektiv. Det er derfor Energistyrelsens opfattelse, at det er mere hensigtsmæssigt med en bankgaranti i stedet for en moderselskabsgaranti i det teknologineutrale udbud, da der i så fald vil være en uafhængig part, der vurderer projektets gennemførlighed.

14. Tidspunkt for bortfald af garanti (punkt 5.5.4 bortfald af anfordringsgaranti)

14.1 Bortfald af anfordringsgaranti

Rambøll

The guarantee will lapse when electricity corresponding to 95% of the installed capacity is delivered for the first time to the Danish collective electricity supply grid from installations covered by the contract.

Comment:

As the sun radiation during wintertime is low the 95% delivery demand will be very hard to achieve during wintertime for a PV plant. This could lead to the situation that the installation is finished in November, but the lapse of the demand guarantee will not take place until April.

For windturbine plant this will not be a problem as hours of full production will take place both in summer and wintertime.

As we understand the guaranty, its based on the DC side of the inverters for the PV plants, but the AC side for the Wind turbine plants. Besides that, it can be hard to reach the 95% delivery of installed capacity at any point. It is recommended to have equal calculation from one technology to another and clearer definition.

HOFOR

I afsnit 5.5.4. fremgår det, at garantiforpligtelsen bortfalder, når der første gang leveres elektricitet fra VE-anlægget, som udgør 95 % af den installerede effekt. I statens udbud af 350 MW kystnære møller bortfaldt forpligtelsen ved første kWh leveret til det kollektive elnet – det samme bør gælde i det teknologineutrale udbud. De løbende omkostninger ved opretholde en stående bankgaranti på mange millioner kroner er betydelige, og det vil derfor fordyre VE-projekterne unødigt, at garantien skal opretholdes længere end absolut nødvendigt. Det er i den forbindelse vigtigt at understrege, at anlæg af danske land- og havvindmølleprojekter aldrig igangsættes før, alle myndighedsgodkendelser er modtaget, og alle finansielle og forsikringsmæssige aftaler er endelig kontraheret. Det er derfor meget usandsynligt, at et stort VE-anlægsprojekt opgives, når byggeriet er igangsat. Behovet for at opretholde garantien burde derfor ikke være tilstede, når anlægsarbejdet er påbegyndt.

Vindmølleindustrien

Det fremgår, at garantien bortfalder når der første gang leveres elektricitet til det kollektive elforsyningsnet fra anlæg, som udgør 95 pct. af den installerede effekt omfattet af kontrakten.

Vindmølleindustrien anbefaler, at garantien i stedet for bortfalder når første kWh fra første mølle/anlæg er leveret til det kollektive elforsyningsnet. Dette svarer til vilkårene ved udbuddet af kyst-nære møller og Kriegers Flak.

Energistyrelsens kommentarer

Energistyrelsen vil revidere udbudsbetingelserne, således at det præciseres, at garantien bortfalder, når 85 % af den installerede effekt omfattet af kontrakten er nettilsluttet. Tidspunktet for nettilslutning vil blive defineret i overensstemmelse med § 5 nr. 4 i lov om fremme af vedvarende energi, som det tidspunkt, hvor anlægget første gang leverer elektricitet til det kollektive elforsyningsnet, idet dette tidspunkt efterfølgende skal dokumenteres i stamdataregistret.

Baggrunden for ændringen fra 95 % til 85 % er at antallet af valgmuligheder på markedet for vindmøller stiger, jo lavere kravet er. Tilbudsgiveren har væsentlig flere valgmuligheder ved et krav om minimum 90 pct. af den tilbudte kapacitet og endnu flere ved et krav om 85 pct. end ved det hidtidige 95 pct.-krav. Effekten af at gå fra 85 pct. til 80 pct. er derimod meget lille.

Garantien skal opretholdes indtil, der er vished for, at der ikke skal betales bod, dvs. indtil forpligtelsen til nettilslutning er opfyldt. Forpligtelsen til nettilslutning anses for at være opfyldt, når 85 % af den installerede effekt omfatte af kontrakten er nettilsluttet.

15. Konsortiedeltagere hæfter solidarisk (punkt 5.6 solidarisk hæftelse)

15.1 Udspecificering af hæftelse

HOFOR

I afsnit 5.6 fremgår det, at hvis Energistyrelsen indgår kontrakt om pristillæg med et konsortium, hæfter konsortiedeltagere solidarisk for alle forpligtelser omfattet af kontrakten. Solidarisk hæftelse reducerer normalt investorinteressen drastisk og besværliggør og fordyrer projektf finansiering og -forsikring. Det er særlig udtalt, når projekterne, der hæftes for solidarisk, er økonomisk meget "tunge", som f.eks. Åben-dør-havvindmølleprojekter eller store landvindmølleprojekter. I forbindelse med enhver form for hæftelse bør det herudover være klart, hvad der hæftes for (i udkastet til udbudsbetingelser står der bare, at man hæfter for at "misligholde

kontrakt om pristillæg”), hvor meget (DKK) der maksimalt hæftes for, og hvornår og under hvilke omstændigheder hæftelsen bortfalder. I stedet for solidarisk hæftelse kan anfordringsgarantien evt. udvides til at omfatte specifikke og kapitaliserede risici, som staten gerne vil have afdækket i de forskellige projektfaser (anlæg, drift, nedtagning).

Energistyrelsens kommentarer

Kravet om konsortiedeltagernes solidariske hæftelse er indsat i udbudsbetingelserne med henblik på eksempelvis at sikre Energistyrelsen mod risikoen for, at en vindende tilbudsgiver får udbetalt for meget støtte. I det tilfælde vil det være hensigtsmæssigt med solidarisk hæftelse for at sikre et evt. tilbagebetalingskrav fra styrelsen.

Energistyrelsen henleder opmærksomheden på, at sikkerhedsstillelse for reetableringsforpligtelsen mv. vil blive reguleret i de respektive etableringstilladelser, som ikke er en del af kontrakt om pristillæg, som tilfældet er i forbindelse med indgåelse af en koncessionskontrakt.

Vindmølleindustrien

Afsnittet mangler en tydelig beskrivelse af hvordan hæftelsen overflyttes fra et selskab til et andet, hvilket ofte vil være relevant, da VE-projekter skal kunne handles.

Energistyrelsens kommentarer

Det vil fremgå af kontrakt om pristillæg. Et udkast til kontrakt om pristillæg forventes at blive udsendt i markedsdialog efter påske.

16. Prisloft (punkt 6.1 tildelingskriterium)

16.1 Prisloft for lavt ift. solcelleanlæg

Rambøll

13.00 øre per kWh is very low for PV plants. This could lead to only wind turbine plants.

The Danish Energy Agency's comments

13 øre per kWh is determined politically pursuant to the vote agreement of 26 September 2017. Please note, that the winning bid in the pilot PV plants tender held in 2017 was 12.89 øre per kWh.

17. Nedskalering (punkt 6.3 fleksibilitetsmekanisme)

17.1 Marginale bud

Landbrug og Fødevarer

I ft. 6.3 vurderer vi, at nedskalering vil ramme et mindre projekt væsentlig hårdere end et stort projekt. Det kan i den forbindelse foreslås, at der kan åbnes op for at fremrykkes midler af efterfølgende års budget.

Vindmølleforeningen

Det er foreslået i udkastet, at det marginale projekt, skal tilbydes at skalere projektet til en størrelse, som kan holdes indenfor det oplyste budget. Dette forslag tager ikke hensyn til, at et projekt kan blive uforholdsmæssigt dyrere, hvis det nedskaleres. F.eks. kan omkostningerne til nettilslutningen ikke nødvendigvis nedskaleres lineært og omkostninger til opkøb af ejendomme kan heller ikke nedskaleres lineært i forhold til et mindre projekt.

Der kan derudover også forventes en række planlægningsmæssige udfordringer ved opdeling af et projekt, som har opnået godkendelse fra planmyndighederne.

Forslaget til fleksibilitetsmekanisme har derfor potentiale til at gøre de marginale projekter dyrere at etablere, og den grønne omstilling kan derfor forventes at blive gennemført mindre samfundsøkonomisk effektivt, hvis forslaget implementeres.

Det bør alternativt overvejes at anvende bestemmelser om at anvende budgettet for kommende udbud til etablering af hele det marginale projekt, hvis det vurderes at være samlet mest fordelagtigt. Et andet alternativ kunne være at udvælge et mindre projekt budt ind med et højere pristillæg.

Vindmølleindustrien

Vindmølleindustrien har flere gange fremført vigtigheden af fleksibilitet ifm. allokering. Vindmølleindustrien anbefaler, at der indføres større fleksibilitet således at det marginale projektet, der bryder pulje, får mulighed for at etablere hele det indbudte projekt med tilskud. De ekstra forbrugte midler kan så tages fra udbuddet i 2019, hvorved puljen for udbuddet i 2019 reduceres.

Såfremt parterne bag stemmeaftalen *ikke* ønsker denne fleksibilitet er der flere praktiske udfordringer, der skal håndteres.

Spørgsmål: Hvis det marginale projekt, der bryder puljen, takker ja til tilbuddet om at nedskalere sit projekt hvor går snittet så ift. hvor stor en del af projektet der får tilskud – er det på MW- eller på mølleniveau for vind? Og hvad er det for sol? Dette bør præciseres.

Spørgsmål: Hvis det marginale projekt, der bryder puljen, er et hybridanlæg bestående af både vind og sol, hvordan håndteres det så ift. at beregne hvilke dele af det samlede anlæg, der opnår tilskud? Vindmølleindustrien anser det for væsentligt, at tilbudsgiver får ret til at indmelde hvilke dele af det indbudte anlæg, der skal være støtteberettiget, så længe det holder sig indenfor det af Energistyrelsen til rådighed stillede budget.

Hvis det marginale projekt, der bryder puljen, takker ja til tilbuddet om at nedskalere sit projekt og dermed kun modtager tilskud for en del af produktionen stiller det krav til placering af afregningsmåler(e). Placering af afregningsmålere hænger også sammen med den model for nettilslutning der måtte vælges, men som endnu ikke ligger fast. Vindmølleindustrien anbefaler, at krav til placering af afregningsmåler(e) indgår i de endelige udbudsbetingelser.

Energistyrelsens kommentarer

Der er ikke truffet politisk beslutning om at anvende budgettet for 2019 til etablering af hele det marginale projekt i stemmeaftale af 26. september 2017.

Energistyrelsen præciserer gerne i udbudsbetingelserne, at ejeren af det marginale projekt skal oplyse, hvor mange MW hele projektet kan nedskaleres til, herunder angive anlægstype, så den forventede produktion kan rummes inden for det resterende budget.

Det er Energistyrelsens vurdering, at der ikke er behov for at stille krav til placering af afregningsmåler(e), hvis ejeren af det marginale projekt accepterer at nedskalere sit projekt ved kun at modtage støtte for en del af produktionen. Det skyldes, at støtten i sådan tilfælde vil blive beregnet forholdsmæssigt baseret på den forventede produktion.

18. Budgetallokering (punkt 6.4 budgetallokering)

18.1 Uforbrugte midler

Vindmølleindustrien

Det fremgår ikke tydeligt om eventuelle uforbrugte midler går tabt eller videre til næste budrunde. Det bør fremgå tydeligt hvorvidt eventuelle uforbrugte midler overføres til udbuddet i 2019. Da der med stemmeaftalen er vedtaget et samlet budget for udbuddene i 2018 og 2019, bør uforbrugte midler i 2018 automatisk videreføres til udbuddet i 2019. Uanset hvad bør det fremgå tydeligt, hvad der sker med evt. uforbrugte midler.

Energistyrelsens kommentarer

Der er ikke truffet nogen politisk beslutning om, hvad der skal ske med en eventuel ikke udnyttet del af budgettet for udbuddet i 2018. Det er derfor ikke muligt at tydeliggøre dette i udbudsbetingelserne.

18.2 Fastsættelse af fuldlasttimer

Vindmølleindustrien

Vindmølleindustrien har i dialogen med embedsværket udtrykt forståelse for at man ønskede at fastsætte standardværdier for antal fuldlasttimer administrativt for at undgå incitament til at tilbudsgiver oplyser et for lavt antal fuldlasttimer. I det lys finder Vindmølleindustrien det kritisabelt, at der nu tilsyneladende er tegn på anvendelse af et modsatrettet usundt incitament til af budgetteringshensyn at fastsætte et for højt antal fuldlasttimer, med det resultat at man får mindre ny VE-kapacitet ud af det med stemmeaftalen fastlagte udbudsbudget. Vindmølleindustrien opfordrer til, at der med fuld transparens anvendes tal fra teknologikataloget, hvilket også vil sikre ligebehandling af de tre forskellige teknologier. Vindmølleindustrien anbefaler derfor, at følgende fuldlasttimer, der er baseret på data for 2020 i teknologikataloget, anvendes:

- Landvindmøller: 3.150
- Solceller: 1.050
- Havvindmøller: 4.500

European Energy

Antagelserne i budgetallokeringen tager ikke højde for, at solcelleanlæggets DC-effekt er højere end dets AC-effekt. Såfremt

der tilbudsgiver skal angive solcelleanlæggets DC-effekt, bør man fastsætte 950 som det antal fuldlasttimer, som man kan forvente på 1 MW DC-effekt.

Energistyrelsens kommentarer

Standardværdier for forventede fuldlasttimer i udbuddet er fastsat for at mindske sandsynligheden for at overskride udbudsbudgettet.

Landbrug og Fødevarer

Det er problematisk, at man ikke sidestiller projekter med lille produktion i forhold til projekter med stor produktion, når der laves en rangordning af tilbuddene.

Energistyrelsens kommentarer

Rangordningen efter størrelse på projekt finder kun anvendelse, hvis flere tilbudsgivere byder ind med samme pristillæg målt på to decimaler. Energistyrelsen vurderer, at sandsynligheden er lille for, at forskellige tilbudsgivere byder ind med samme pristillæg.

Rambøll

Comment: What happens if one or more of the plants are not built? Will there be a new auction? It could happen that ONE contract takes the whole capacity at one single point of grid connection. Is there an intention to spread the Premium over various bidders? Minimum & maximum capacities may control the provision of the budget.

The Danish Energy Agency's comments

If one or more of the winning projects are not built within the time limit for grid connection, the retention penalty must be paid. There is not any political decision on how to deal with any unused part of the budget in 2018. There is no intention to spread the premium over various bidders and the tender conditions are drafted to ensure the overall political purpose with the tender conditions which is to get as much renewable energy as possible within the politically agreed budget.

19. Geografisk placering (punkt 7.1 tilbud)

19.1 Ændring af geografisk placering inden for lokalplansområdet

European Energy

Et anlægs beliggenhed kan variere inden for det lokalplanområde, som knytter sig til anlægget, idet det kan vise sig at være hensigtsmæssigt at flytte anlæggets fysiske placering på grund af lokale jordbundsforhold, naboers interesser, netselskabernes præferencer mv.

Energistyrelsen opfordres til at gøre det muligt, at oplyse den geografiske placering ved en henvisning til lokalplanområdet, såfremt det planlagte anlæg er underlagt krav om lokalplan, med den konsekvens, at anlægget kan placeres inden for hele dette område.

Vindmølleindustrien

Det bør fremgå mere tydeligt af punktet om geografisk placering hvor præcist og hvordan den geografiske placering af anlægget skal angives. Vindmølleindustrien anbefaler, at det for vindmøller følger samme detaljeringsgrad som i VVM-redegørelsen.

Spørgsmål: Hvis der opstår en situation hvor et påklaget projekt er etableret på den beskrevne geografiske placering og klager efterfølgende får medhold, således at de opstillede møller skal tages ned igen, er det så tilladt at opstille møllerne på en anden geografisk placering og samtidig bibeholde det vundne pristillæg?

Rambøll

Hvordan defineres den geografiske placering?

Energistyrelsens kommentarer

Energistyrelsen vil revidere udbudsbetingelserne, således at tilbudsgiver eksempelvis kan henvise til den geografiske placering af landvindmøller og solcelleanlæg med henvisning til hele det godkendte lokalplansområde.

20. Anlægsstørrelse (punkt 7.1 tilbud)

20.1 Flexibilitet i forhold til projektets kapacitet

Landbrug og Fødevarer

Der bør være mulighed for at tilpasse anlægseffekten, da den teknologiske udvikling løbende åbner nye muligheder. Hvis der ikke åbnes for fleksibilitet i forhold til dette, fastlåser det tilbudsgiver til et anlægsvalg, hvor man ikke kan vælge ny teknologi eller nye leverandører på markedet.

HOFOR

I udbudsmaterialets fremgår det, at der skal bydes ind med projektets kapacitet i MW (MWp for solprojekter). Den indbudte mængde ligger herefter til grund for den kontrakt, der skal indgås mellem Energistyrelsen og vinderen af udbuddet om tildeling af støtte. Visse projektudviklere er udbudspligtige i indkøbet af komponenter hos underleverandører. Dette udbud kan i visse tilfælde først finde sted efter, at man har vundet en kontrakt om støtte. I denne proces er flere underleverandører med forskellige størrelser af produkter i spil, og det er ikke usædvanligt, at det samlede projekt i denne proces kan vokse eller skrumpe med flere MW. Af samme årsag er det eksakte antal MW ofte udeladt eller elastisk beskrevet i VVM-redegørelsen, og projektet er ofte blot beskrevet som et eksakt antal møller med en fast møllehøjde eller en maksimal installeret kapacitet. Hvordan håndteres det i kontraktmaterialet, at et projekt bliver marginalt større eller mindre efter tildeling af støttekontrakt?

Vindmølleindustrien

Helt overordnet er det vigtigt for Vindmølleindustrien, at udbudsbetingelserne sikrer så stor fleksibilitet som muligt i forhold til valg af mølletype og antal møller, således at udbudsbetingelserne ikke hindrer, at tilbudsgiver kan vælge en anden og som hovedregel nyere og mere effektiv mølletype efter afgivelse af bud. Med den valgte allokeringsmetode og anlægsbeskrivelse vil tilbudsgiver være låst på mølletype og antal møller, da der kun kan opnås tilskud til den kapacitet der er budt ind med og ikke eksempelvis et spænd. Det er således væsentligt, at de ved budafgivning angivne mølletyper og antal møller som minimum skal kunne fraviges efterfølgende, således at det alene er projektets samlede kapacitet der er bindende.

Energistyrelsens kommentarer

Energistyrelsen vil revidere udbudsbetingelserne og kontrakt om pristillæg med henblik på at sikre, at det er muligt at opstille både en større eller mindre kapacitet, end hvad der fremgår af kontrakten. Det vil betyde, at hvis der opstilles en mindre kapacitet, end hvad der fremgår af kontrakten, vil der skulle betales en fastholdelsesbod for den del, der ikke opstilles, og at der vil blive udbetalt pristillæg for elproduktionen, som leveres til nettet, fra den kapacitet, der opstilles. Hvis der opstilles en større kapacitet, end hvad der fremgår af kontrakten, vil der kun blive udbetalt støtte for elproduktionen, som leveres til nettet, fra den kapacitet, der fremgår af kontrakten.

Rambøll

The installed capacity of each installation and all the installations together. The installed capacity is to be stated in whole kW and is the largest active capacity the installation is constructed to supply continually. Comment: What is the definition of "Active capacity"?

The Danish Energy Agency's comments

There is an error in the translation. The Danish Energy Agency will amend "active capacity" to "active power" which is the correct English term for the part of the electricity that transfers the energy.

21. Anden støtte (punkt 7.2 erklæringer)

21.1 Anden støtte eller anden offentlig støtte

Vindmølleindustrien

Vindmølleindustrien anbefaler, at det i punkt 7.2 (3) præciseres, at der menes anden *offentlig* støtte. Det bør endvidere fremgå, at (3) går på det enkelte projekt, der afgives tilbud på, og ikke på tilbudsgiver.

Vindmølleforeningen

Under afsnit 7.2 punkt 3 bør det fremgå, at bestemmelsen går på det enkelte projekt og ikke på den pågældende virksomhed, som etablerer et projekt. Dvs. at en virksomhed har mulighed for at modtage anden støtte til andre projekter, end de projekter, som vil deltage i udbuddet i 2018.

Energistyrelsens kommentarer

Energistyrelsen har noteret bemærkningen, men vil gerne vente med evt. at revidere denne del af udbudsbetingelserne til styrelsen har modtaget statsstøttegodkendelsen af det teknologineutrale udbud fra Europa-Kommissionen for at sikre at anden støtte implementeres i udbudsbetingelserne i overensstemmelse med statsstøttegodkendelsen.

22. Påbegyndt projekt (punkt 7.2 erklæringer)

22.1 Definition af påbegyndt projekt

Vindmølleindustrien

For ikke at så tvivl om hvorvidt et projekt anses som værende påbegyndt, anbefaler Vindmølleindustrien, at det i punkt 7.2 (5) specificeres tydeligere, hvornår et projekt anses som værende påbegyndt. Der kan med fordel indsættes eksempler på, hvornår et projekt anses som værende hhv. påbegyndt og ikke påbegyndt, og hvordan eventuelle gråzoner håndteres. Er det eksempelvis tilladt at opdele et stort projekt i to dele, således at første del byder ind i udbuddet i 2018 og resten byder ind i udbuddet i 2019? Dette kan eksempelvis være relevant for det marginale projekt, der bryder puljen, og som får tilbud om at nedskalere sit projekt. Resten af projektet skal så kunne byde i 2019 uden at denne del af projektet anses for værende påbegyndt.

Energistyrelsens kommentarer

Energistyrelsen vil tydeliggøre det i udbudsbetingelserne, at projektets påbegyndelse skal forstås i overensstemmelse med § 5, nr. 6, i lov om fremme af vedvarende energi. Efter bestemmelsen anses et projekt for at være påbegyndt ved enten påbegyndelse af arbejdet på investeringsprojektet eller det første bindende tilsagn om køb af udstyr eller indgåelse af andre forpligtelser, som gør investeringen irreversibel, alt efter hvad der indtræder først. Bestemmelsen udmønter definitionen af påbegyndt projekt, som fremgår statsstøtteretningslinjerne.

En projektopdeling, som foreslået af Vindmølleindustrien, kan således kun ske, hvis den resterende del af projekter, der bydes ind med i 2019, ikke er påbegyndt på tidspunktet for afgivelse af tilbud i 2019.

23. Saglige grunde for annullering (punkt 10 tildeling)

23.1 Grunde til annullering af udbud

Vindmølleindustrien

Der fremgår af udbudsbetingelserne, at Energistyrelsen har ret til at annullere udbuddet, hvis der foreligger saglige grunde hertil. Vindmølleindustrien anbefaler, at det specificeres hvad der forstås ved saglige grunde.

Det fremgår endvidere af udbudsbetingelserne, at Energistyrelsen anser det for væsentligt, at der er effektiv konkurrence. Vindmølleindustrien er enig heri.

Spørgsmål: Betyder det at Energistyrelsen kan annullere udbuddet hvis de synes der er for få bud eller hvad menes der? Dette bør specificeres og kunne være 'n-1'-reglen, således at udbuddet gennemføres så længe at blot ét bud afvises.

Energistyrelsens kommentarer

Som udgangspunktet kan ordregiver altid aflyse et igangværende udbud, blot dette ikke beror på usaglige hensyn. Energistyrelsens adgang til at annullere udbuddet er derfor, som udgangspunkt, vidtrækkende, og der kan ikke opstilles en udtømmende liste over saglige grunde, som kan medføre behov for at annullere udbuddet uden tildeling af kontrakter. En sådan grund kunne dog være, at Energistyrelsen bliver opmærksom på et behov for at ændre i grundlæggende vilkår i udbudsmaterialet for at sikre en effektiv konkurrence eller for at imødekomme ændrede krav eller prioriteringer fra politisk side af.

24. Ekstern bistand (punkt 12 behandling af tilbud)

24.1 Behov for ekstern bistand

Vindmølleindustrien

I hvilke situationer skulle der være behov for at benytte sig af ekstern bistand?

Energistyrelsens kommentarer

Det kan eksempelvis være for at vurdere om et tilbud er konditionsmæssigt eller ej, herunder om et solcelleprojekt ikke kræver lokalplansgodkendelse.

25. Supplerende bemærkninger

25.1 Behov for solidarisk hæftelse efter stiftelsen af selskab

European Energy

Det fremgår af udbudsmaterialet, at en tilbudsgiver kan afgive et tilbud på vegne af et selskab, der endnu ikke er stiftet endnu. Den eller de stiftende personer hæfter i så fald solidarisk med tilbudsgiveren.

Henset til kravet om en anfordringsgaranti, bedes Energistyrelsen overveje, om der er behov for solidarisk hæftelse i tidsrummet efter stiftelsen af det selskab, der har indgået kontrakten.

Energistyrelsens kommentarer

Energistyrelsen vil revidere udbudsbetingelserne for at præcisere, at tilbudsgiver kan være et selskab under stiftelse, og at der er solidarisk hæftelse efter selskabslovens § 41, stk. 3. Det vil indebære, selskabet under stiftelse og de(n), som afgiver tilbuddet på selskabets vegne, hæfter solidarisk herfor frem til selskabets registrering. Efter selskabets registrering vil selskabet alene hæfte for tilbudsgivers forpligtelser, som er indgået i perioden for stiftelsen og registreringen af selskabet.

25.2 Værditabsordningen

Vindmølleindustrien

Vindmølleindustrien bemærker, at værditab først opgøres efter der foreligger en godkendt lokalplan, hvorfor værditabenes betydning for budpriser først kendes flere måneder efter at lokalplanen er godkendt. Det vil for mange projekter i praksis derfor først være et stykke tid efter lokalplanens godkendelse, at tilbudsgiver kan beregne endelig budpris og dermed deltage i udbuddet. Det har

således betydning for antallet af projekter, der reelt kan nå at blive klar til budrunden i 2018.

Energistyrelsens kommentarer

Det er op til den enkelte tilbudsgiver, om de vil deltage i udbuddet før eller efter, værditabskompensationen er endelig fastsat.

25.3 Adgang til at flytte geografisk placering af anlægget

European Energy

Såfremt det måtte vise sig, at plangrundlaget ikke kan gennemføres, at plangrundlaget påklages uden at klagen eller retssagen tillægges opsættende virkning, at netselskabet ikke kan levere den nødvendige kapacitet, eller såfremt de faktiske omkostninger til projektet overstiger de budgetterede omkostninger, på grund af forhold, der opstår uden tilbudsgivers skyld, har tilbudsgiver ifølge udkastet ikke mulighed for at begrænse sit tab ved at udvikle projektet på en anden geografisk placering.

Det betyder, at tilbudsgiver er nødsaget til at tillægge eventuelle risici til udbudsprisen. Hvis tilbudsgiveren har mulighed for at reallokere projektet vil dette betyde, at tilbudsgiveren er mindre udsat for uforudsete risici, da han i høj grad vil kunne minimere risiciene ved en flytning af anlæggets placering. Tilbudsgivere vil derfor kunne prissætte tilbuddet forholdsvis mere aggressivt med en lavere udbudspris til følge.

Energistyrelsen bedes overveje at give tilbudsgiver adgang til at flytte placeringen af anlægget efter indgåelse af kontrakten om pristillæg.

Energistyrelsens kommentarer

Energistyrelsen vil revidere udbudsbetingelserne for at sikre, at vindende tilbudsgiver har mulighed for at ændre den geografiske placering af anlægget inden for det område, som er omfattet af den godkendte lokalplan, der er medsendt tilbuddet. Der er ikke mulighed for i medfør af stemmeaftalen af 26. september 2017 om ny støttemodel at ændre den geografiske placering af anlægget uanset årsagen hertil, hvis det kræver en ny lokalplansgodkendelse.

25.4 Tidsplan for udbuddet

Vindmølleindustrien

Vindmølleindustrien anser det for væsentligt, at Energistyrelsen hurtigst muligt fremlægger en tidsplan for udbuddet, da dette har stor betydning i forhold til forberedelse af tilbud. Vindmølleindustrien anbefaler endvidere, at Energistyrelsen hurtigst muligt efter at udbuddet i 2018 er afholdt fremlægger en tidsplan for udbuddet i 2019, herunder proces for eventuelt reviderede udbudsbetingelser.

Energistyrelsens kommentarer

Energistyrelsen vil offentliggøre en foreløbig tidsplan for udbuddene på www.ens.dk/vindogsol.

25.5 Vilkår for udbud fastlægges i god tid inden udbud

Danmarks Vindmølleforening

Generelt er det foreningens opfattelse, at rammevilkårene for udbud af vedvarende energi bør være fastlagt i god tid inden afholdelse af et udbud og, at mindre end ét års forberedelse ikke er tilstrækkeligt til at sikre et velfungerende udbud. Investeringer i energisektoren er kapitaltunge og under ét års forberedelsestid til deltagelse i et udbud kan ikke forventes at understøtte en omkostningseffektiv grøn omstilling.

Energistyrelsens kommentarer

Der blev indgået stemmeaftale om teknologineutrale udbud den 26. september 2017. Energistyrelsen tilstræber at fastlægge vilkårene for det første udbud hurtigst muligt og har offentliggjort udkast til udbudsbetingelser i december 2017 bl.a. med det formål, at branchen kan forberede sig på det kommende udbud.

25.6 Støtte til fuldlasttimer i stedet for produktion

Solenergi Danmark A/S

Mit forslag går på at løse skævheden i udbudsbetingelserne for vindmøller og solceller 2018/2019. Udfordringen/Problemet er at de forskellige teknologier producerer meget forskelligt pr. år, hvilket gør, at energistyrelsens nuværende udkast jo slet ikke er teknologineutralt. For at løse dette foreslår jeg at teknologierne, i

stedet støttes i samme antal kWh (kWh=kilo Watt hours) og alt derudover udelukkende afregnes til markedspris.

Jeg foreslår at der i stedet betales støttetillæg de første 1.000 kWh/fuldlasttimer pr. installeret kWp pr. år. Udbuddet bliver dermed 100% teknologineutral og det bliver derved også muligt at sammenligne støtten på tværs af teknologierne.

Energistyrelsens kommentarer

Med forslaget fra Solenergi Danmark vil anlæggene modtage samme støttebeløb for en given kapacitet, uanset om der er tale om solceller eller vindmøller. Da vindmøller og solceller med samme kapacitet har meget forskellig årlig produktion, vil det medføre stor forskel i støtten til hver produceret kWh. Det er hensigten at give samme støtte til hver produceret kWh uanset hvilken anlægstype den er produceret på. Derved opnås mest mulig grøn strøm for pengene.

26. Bilag til udbudsbetingelserne, herunder kontrakt om pristillæg i markedsdialog

HOFOR

Tilbudsbrevet og anden krævet information om tilbudsgiveren skal være forberedt til konsortier, som består af flere individuelle aktører.

HOFOR ser meget gerne at udkast til bilagene, herunder særligt koncessionsaftalen, offentliggøres snarest. Disse er af stor vigtighed, da de indeholder de specifikke krav, der vil ligge til grund for den kontrakt, der vil gælde, efter at udbuddet er afholdt og dermed den der ligger til grund for de kommercielle aftaler, der kan indgås for projektet.

Vindmølleindustrien

Vindmølleindustrien anser det for væsentligt, at også bilagene til udbudsbetingelserne sendes i høring (især udkast til kontrakt samt skabelon til anlægsbeskrivelse), hvorfor Vindmølleindustrien opfordrer Energistyrelsen til at sende disse i høring hurtigst muligt.

Den foreslåede beskrivelse af tilbudsgiver tager ikke højde for at tilbudsgiver kan være et konsortium. Der er således behov for en specifikation af, hvordan et konsortium beskrives.

Energistyrelsens kommentarer

Energistyrelsen vil revidere bilagene til udbudsbetingelserne mv., så der tages højde for, at tilbudsgiver er et konsortium. Styrelsen forventer at sende bilag til udbudsbetingelserne, herunder kontrakt om pristillæg i høring. Det forventes at ske efter påske.

27. Persondata

27.1 Overholdelse af persondataloven

Datatilsynet

Behandling af personoplysninger skal ske under behørig iagttagelse af persondatalovens og sikkerhedsbekendtgørelsens regler.

Energistyrelsens kommentarer

Energistyrelsen vil sikre overholdelse af persondataloven og sikkerhedsbekendtgørelsens regler i forbindelse med tilrettelæggelse og gennemførelse af det teknologineutrale udbud.

28. Lige vilkår og evaluering

28.1 Harmonisering af vilkår

Vindmølleindustrien

Det er essentielt for et teknologineutralt udbud at der skabes lige vilkår for vind og sol, hvilket er en særdeles svær og kompleks opgave at sikre. Bare det faktum, at vindprojekter har langt højere udviklingsomkostninger i forhold til solprojekter og dermed langt højere risiko for mistede omkostninger gør konkurrencen mellem de to teknologier ulige.

Ørsted

Når det eneste kriterie, der lægges til grund for konkurrencen er den indmeldte pris, er det afgørende, at der er ensartethed i forudsætningerne for at deltage for de enkelte teknologier. Der er mange eksempler på, at forskelle i forudsætninger for de enkelte teknologier eller mellem områder har ført til favorisering af enkelte teknologier, hvorved der ikke er tale om neutral konkurrence mellem de konkurrerende teknologier.

Som eksempler kan nævnes det norsk/svenske certifikatmarked, hvor skattereglerne for landvind i Sverige har medført en yderligere fordel for denne teknologi. Ligeledes så vi i de dansk/tyske pilot udbud af solceller, at alle blev vundet af danske developere, om end der ikke kan være tvivl om at solforholdene er bedre i det sydlige Tyskland. Det skyldtes bl.a. at det i Danmark er tilladt at opstille solceller på landbrugsjord, hvilket ikke er tilladt i Tyskland. Dermed var der ikke ens konkurrence for developere i Danmark og Tyskland.

Ovenstående kan være et udtryk for, at den billigste VE-energi form er kommet til markedet, men det kan også vidne om, at der har været forskelle i forudsætningerne for de enkelte teknologier og dermed et udtryk for manglende neutralitet i udbuddet.

For Ørsted er det afgørende, at Energistyrelsen arbejder for, at der i størst muligt omfang sikres lige vilkår for de konkurrerende teknologier, og at erfaringer fra pilotudbud og de kommende teknologineutrale udbud samles og evalueres, for at sikre, at konkurrencen fremadrettet bliver på så lige vilkår som muligt.

Energistyrelsens kommentarer

Energistyrelsen vil fremsætte et lovforslag i marts 2018, hvor reglerne for værditab- køberet- og garantifonden vil blive harmoniseret. Herudover forventes reglerne om nettilslutning for sol og vind at blive harmoniseret med virkning fra 1. juli 2018. Udkast til ny nettilslutningsbekendtgørelse forventes at blive sendt i høring ultimo april 2018. Styrelsen bemærker endvidere, at de forskelle, der er i udviklingsomkostninger, er reelle forskelle og ikke regulatoriske forhold.

29. Harmonisering af nettilslutningsreglerne

29.1 Fremtidige vilkår

Vindmølleindustrien

Det er vigtigt, at de fremtidige vilkår for nettilslutning fastlægges snarest, da tilbudsgiver ikke har mulighed for at forberede tilbud før disse vilkår er på plads. Afhængig af hvilken model, der vælges, kan omkostningerne til nettilslutning få stor betydning for projekternes samlede økonomi og dermed for budpriserne.

Landbrug og fødevarer

En del af stemmeaftalen af 26. september betyder, at princippet for betaling for nettilslutningen ændres til at være anlægsejerens ansvar. Der er nogle centrale problemstillinger med denne model, herunder at:

- Tilbudsgiver skal på tidspunktet for budafgivelse kunne opnå en budgetsikker pris for nettilslutningen og evt. driftsomkostninger til anlæg og nettab.
- Hvordan det sikres at prisen på nettilslutningen er omkostningseffektivt når nettilslutningen ligger i et monopolmarked.

I forhold til nettilslutning skal anlægsejer kunne få en gennemsigtig og budgetsikker pris på nettilslutningsomkostningen. Dette skal være muligt tidligt i planlægningen, da nettilslutningsomkostningen for nogle projekter kan være afgørende for om der er økonomi i det færdige projekt.

- Der bør indføres en metode, hvor der kan sammenlignes nettilslutningsomkostninger på tværs mellem netselskaber.
- Landbrug & Fødevarer mener, at lovgivning bør tilpasses, så det fremadrettet er muligt at tilslutte andre anlæg på samme nettilslutningsforbindelse, eks. hybridanlæg, i takt med at de tekniske løsninger udvikles.

Dansk Energi

Det er særdeles kritisk, at der stadig ikke er fundet en afklaring for administrationsgrundlaget for nettilslutningen.

HOFOR

Det anbefales, at den nettilslutningsmodel, som vil være gældende for de VE-projekter, der kan deltage i udbuddet, afklares i god tid og senest inden afslutningen af udbuddet, da netselskaberne skal have tilstrækkeligt med tid for til at beregne en sikker pris for nettilslutningen af projektet.

Vindmølleforeningen

De fremtidige rammevilkår for nettilslutning, som er en afgørende del af en harmonisering af vilkårene mellem teknologier, endnu ikke afklarede. Dette bør ske hurtigst muligt.

Energistyrelsens kommentarer

Energistyrelsen arbejder i en separat proces på at fastsætte harmoniserede vilkår for nettilslutning af vindmøller og solceller. En

beskrivelse af den forslåede model er sendt til en arbejdsgruppe bestående af Dansk Energi, Energinet, Dansk Solcelleforening, Vindmølleindustrien og Danmarks Vindmølleforening ultimo februar 2018. Udkast til bekendtgørelse med reglerne forventes sendt i høring ultimo april 2018, mens reglerne forventes at træde i kraft 1. juli 2018.